

Національний
банк України

Підходи до третього етапу оцінки стійкості банків у 2023 році

Основні підходи до прогнозування показників банку в 2023 році

- Прогнозування показників діяльності банків буде проведено лише за одним сценарієм – базовим, розробленим на основі макропрогнозу НБУ, на горизонті 3 років.
- Навіть за базового сценарію для банків реалізуються основні ризики: кредитний, процентний та валютний.
- У розробці сценарію домінує принцип виваженого консерватизму, сценарій не є оптимістичним.
- Принципи моделювання збережені із попередніх років та відповідають міжнародним підходам, із незначними доповненнями та рекалібрацією параметрів відповідно до поточних умов.
- Кредитний ризик реалізується через міграцію кредитів у непрацюючі, при цьому кредити великих боржників - юридичних осіб оцінюються індивідуально, решта – портфелем.
- Процентний ризик реалізується через зміну ставок активів та зобов'язань відповідно до прогнозу зміни ключової ставки НБУ з урахуванням швидкості трансмісії.
- Валютний ризик реалізується через переоцінку економічної валютної позиції банку.
- Непроцентні складові операційного результату прогнозуються з урахуванням їхньої поточної динаміки та прогнозів основних макроекономічних показників.
- Розрахований фінансовий результат визначає зміну капіталу банків і статус дотримання банками граничних рівнів нормативів капіталу у прогнозному періоді.
- З огляду на зміну капіталу у прогнозі для банку визначаються необхідні рівні нормативів достатності капіталу.

Базовий сценарій базується на макропрогнозі НБУ

Основні параметри базового сценарію взято із макроекономічного прогнозу НБУ:

- Поступове зростання реального ВВП після падіння у 2022 році внаслідок повномасштабного вторгнення;
- Інфляція поступово знижується та досягає рівня 6% у 2025 році.

Динаміка обмінного курсу визначається консенсус-прогнозом “Focus Economics” за травень 2023 року: гривня девальвує до долара США на 11.2% р/р у 2023 році та помірно надалі.

Показник	2022	Базовий сценарій		
		2023	2024	2025
		За оцінками НБУ		
Реальний ВВП, % (р/р)	-29.1	2.9	3.5	6.8
Номінальний ВВП, % (р/р)	-4.8	25.7	16.8	15.9
Індекс споживчих цін, % (на кінець періоду)	26.6	10.6	8.5	6.0
		За оцінками «Focus Economics»		
Зниження курсу гривні до дол США, % (р/р)	25.4	11.2	1,7	0,9
Курс, грн/дол США (на кінець періоду)	36.6	41.2	41.9	42.3

Кредити найбільших боржників оцінюються індивідуально

Аналізуються 20 найбільших боржників–юридичних осіб кожного банку: оцінюється їхнє боргове навантаження, що визначає спроможність обслуговувати борг.

Для цього прогнозується зміна операційного доходу (ЕВІТДА) кожного боржника та оцінюється його співвідношення із процентами за боргом – модифікований коефіцієнт покриття процентів ICR_M . У разі ICR_M , нижчого за граничні рівні, кредит боржника вважається NPL.

ЕВІТДА прогнозується із використанням коефіцієнтів, що базуються на макропоказниках (зміна ВВП, дефлятор ВВП, ІСЦ тощо) та відрізняються за кластерами галузей.

... решта кредитів стрес-тестуються на портфельній основі

- Ключовим ризиком для банків залишається кредитний ризик, що у базовому сценарії є помірним, однак враховує ризики воєнної економіки.
- Кредитний ризик для більшості кредитів (крім кредитів великих боржників–юридичних осіб) оцінюється на портфельній основі.
- Додатково припускаються мінімальні рівні втрат в разі дефолту (LGD), зокрема для непрацюючих кредитів.
- Коефіцієнти міграції кредитів у непрацюючі (NPL) базуються на опитуванні банків про параметри оцінки кредитного ризику (зокрема ймовірність дефолту) за Міжнародними стандартами фінансової звітності.
- Відновлення кредитів із NPL не припускається.

Коефіцієнти міграції працюючих кредитів у непрацюючі, %

Сегмент	Валюта	Прогнозні періоди		
		1й	2й	3й
Інші кредити ЮО	UAH	5.9	4.2	4.2
	FX	6.9	3.2	3.2
Кредити ФО під заставу нерухомості	UAH	7.3	2.9	2.9
	FX	100.0	0.0	0.0
Інші кредити ФО	UAH	10.6	7.3	7.3
	FX	100.0	0.0	0.0

Ставки у прогностному періоді знижуються

- Динаміка дохідності гривневих активів та вартості зобов'язань залежить від облікової ставки і коефіцієнту трансмісії, скоригованого із урахуванням різниці між зміною ставок за новими інструментами та за залишками коштів.
- Ставки банків прогнозуються пропорційно зміні ставок на макrorівні стартуючи від середньої вартості активів та зобов'язань банку в останні 6 місяців до звітної дати (жовтень 2022 року– березень 2023 року).
- Процентні ставки за активами та пасивами в іноземній валюті практично не змінюються на всьому горизонті прогнозування.
- Ставки за гривневими кредитами населенню та пасивами зі строком погашення понад три роки не змінюються.
- Процентні спреди у більшості сегментів поволі скорочуються: у гривневому корпоративному сегменті найшвидше, для бізнес–кредитів в іноземній валюті повільніше.
- З огляду на структуру портфелів банків, маржа також поволі скорочуватиметься.

Прогнозування статей звіту про прибутки і збитки

Процентні доходи: оцінюються за ставкою, меншою з двох – за фактичними грошовими надходженнями та за нарахованими процентами. Ставка розраховується окремо для працюючих і непрацюючих кредитів за сегментами кредитного портфелю. Ставка за непрацюючими кредитами обмежується 25% ставки за працюючими.

Процентні витрати: оцінюються за різними ставками для короткострокових (до 3 місяців) і середньо- (від 3 до 6 місяців) та довгострокових депозитів.

Комісійні доходи і витрати: прогноуються з урахуванням поточної динаміки та прогнозів основних макроекономічних показників.

Адміністративні витрати: прогноуються з урахуванням поточної динаміки та прогнозів основних макроекономічних показників, зокрема дефлятора ВВП.

Річна зміна показників доходів та витрат банків, %

Стаття	Прогнозні періоди		
	1й	2й	3й
Річна зміна комісійних доходів та витрат	-10.0	-5.0	0.0
Річна зміна адміністративних витрат	0.0	12.8	8.5
Річна зміна результату від купівлі/продажу іноземної валюти та банківських металів	-50.0	-10.0	0.0

Витрати на формування резервів: визначаються рівнем кредитного ризику.

Валютні переоцінки: є результатом переоцінки валютної позиції банку.

Неповторювані елементи доходів та витрат не враховуються в прогнозних періодах.

Визначення необхідного рівня нормативів достатності капіталу

- Необхідні рівні нормативів достатності капіталу визначаються з урахуванням максимального відхилення нормативів у прогностному періоді порівняно з результатами AQR

Ілюстративний приклад

